

Het oude en nieuwe bestuur: links de nieuwe penningmeester Cock den Uyl, daarnaast de vertrekkende voorzitter Hans Dobbe, midden Marcel Koop, de nieuwe voorzitter, daarnaast de vertrekkende Jan Pijnappel en rechts de nieuwe secretaris Theo v.d. Berg.

IJsselsteins oude raadhuis door ambachtelijke molenaars gekraakt...

In het centrum van het fraai gerestaureerde plaatsje IJsselstein ligt aan de rand van het stadsplein het authentieke raadhuis.

Het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde was daar te gast bij de gemeente IJsselstein en molenaar Maarten Dolman, voor de jaarlijkse algemene deelnemersvergadering.

– Het bestuur hing buiten voor het trappenhuis van het raadhuis een 5 meter lang spandoek op met de tekst: 'Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde'.

– De ramen van het raadhuis werden geblindeerd met landbouwplastic, daar het middagprogramma werd gevuld met twee lezingen, waarbij dia's vertoond werden.

– Door bovengenoemde handelingen én door de grote opkomst van onze leden (we telden 64 personen) op deze vergadering vroeg een, op het plein schuifelend, oud heertje zich zeer verschrikt af:

"Och man, is ons stadhuis gekraakt...?"

Duidelijk was dat deze man moeilijk ter been was, echter nog duidelijker was dat deze vriendelijke heer niet goed meer kan lezen, want de letters op het spandoek zijn toch zo'n 20 cm groot...

Lees verder in dit blad over de druk bezochte algemene deelnemersvergadering in het gastvrije IJsselstein op 30 mei j.l.

Gemeente IJsselstein: gastvrij voor ambachtelijke molenaars

Nadat een ballotagecommissie 's morgens vroeg de nieuwe molen van Maarten Dolman inspecteerde, werd Maarten rond 10.00 uur overspoeld met nieuwsgierige collega's uit het hele land; van het kopje van Groningen tot het uiterste puntje van Zuid-Limburg, namelijk Epen en Mechelen.

Na het bezoek aan de nieuwe korenmolens van IJsselstein, De Windotter, waren we te gast in het oude raadhuis, waar de algemene deelnemersvergadering van 1988 werd gehouden.

Om 11.00 uur opende de scheidende voorzitter Hans Dobbe voor de laatste maal de vergadering en gaf, na iedereen van harte welkom geheten te hebben, een korte terugblik:

"Het dagelijks bestuur, dat de laatste jaren voor het A.K.G. nogal wat bereikt had, was een hecht team uit het oosten des lands, het zogenaamde 'Oostelijk Team', waarin ook plaats hadden: Jan Pijnappel en Peter Sturkenboom."

"Nu krijgen we dan het 'Westelijk Team', bestaande uit voorzitter Marcel Koop, penningmeester Cock den Uyl en secretaris Theo v.d. Berg. Hans vond het een groot voordeel dat de bestuursleden dicht bij elkaar woonden, i.v.m. het toch zo vaak overleggen van allerlei zaken en problemen. Dit voordeel heeft het 'Westelijk Team' nu ook met de situatie Gouda, Schiedam en Zoetermeer."

De toekomstvisie van Hans Dobbe

Nogmaals bracht Hans Dobbe naar voren, dat het belangrijk is om vat te krijgen op het overal maar in bedrijf willen stellen van gerestaureerde korenmolens.

"Men krijgt nu al situaties dat de ene molen omzet verliest, doordat een andere molen in de buurt plotseling vol in bedrijf komt. Soms gebeurt dit ook nog door meelaanbiedingen te doen tegen marginale prijzen. Het is ontoelaatbaar dat een molenaar, om zijn omzet te behouden, met zijn prijs mee moet zakken tot ver onder de adviesprijs. Om eenzelfde inkomen te behouden, zal de omzet weer moeten stijgen, hetgeen ook weer ergens vandaan zal moeten komen."

"Dit toenemende verschijnsel wordt o.i. versterkt door het ongebreideld bevorderen van molens die beroepsmatig moeten gaan malen. Teveel molens in een te klein gebied leidt tot concurrentie en prijzenslag. Wij zijn natuurlijk niet tegen molenrestauraties, maar wel tegen het in bedrijf nemen van molens, die ook voor bakkers moeten gaan malen, indien dit ten koste gaat van een of meerdere gevestigde bedrijven."

"Wij zijn een kleine organisatie. We hopen dat het een geoliede organisatie blijft, waarbij inzet van de deelnemers noodzakelijk blijft. Ik heb er alle vertrouwen in dat Marcel Koop het roer goed in handen zal houden."

Hier wilde ik het bij laten. Ik vertrouw erop dat voor de verschillende taken die het A.K.G. zich stelt en zal stellen, voldoende medewerking vanuit de deelnemers zal zijn."

"Marcel, veel succes met je nieuwe functie en je eerste vergadering. En Marijke, veel sterkte met het toenemende telefoonverkeer in jullie molen De Roode Leeuw."

Nieuwe voorzitter

Na deze woorden nam Marcel Koop de voorzittershamer van Hans Dobbe over. Marcel zei in zijn openingswoord, dat hij zich in eerste instantie niet zo als voorzitter achter de bestuurstafel zag zitten. Maar met hulp van alle bestuursleden, en met de gedachte, dat hij de verantwoording van de bestuurstaken met volledige inzet aan kan, heeft hij het voorzitterschap aanvaard.

Marcel:

"De toekomstvisie van Hans Dobbe zal zeker veel aandacht vergen, de komende jaren. Echter, de eensgezindheid binnen ons gilde zal ook de nodige aandacht moeten krijgen. Als je spreekt over de zeven vette en de zeven magere jaren, dan zitten wij, ambachtelijke molenaars, nu toch zeker in de vette jaren."

Dit houdt o.a. in dat, door de (nog grotere wordende) overcapaciteit van molens en maalderijen, molenaars alleen of in groepsverband mogelijkheden zoeken om activiteiten te ontplooiën om hun identiteit te versterken. Dit heeft echter wel tot gevolg dat er een verdeeldheid binnen het A.K.G. kan

gaan ontstaan. En deze verdeeldheid kunnen wij ALLEMAAL niet gebruiken, als wij de (zeven) magere jaren tegemoet gaan. Die magere jaren gaan er komen, vooral als in 1992 de Europese handelsgrenzen opengesteld worden. Wil je als klein maalderijtje dan niet weggesaneerd worden, dan zullen we GEZAMENLIJK met vereende krachten die magere jaren tegemoet moeten gaan."

Na deze woorden kregen Hans Dobbe en Jan Pijnappel, uit handen van het nieuwe bestuur, elk een karaf overhandigd met inscriptie. Die inscriptie bestond uit het embleem van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde en twee jaartallen, waarin zij werkzaam zijn geweest voor ons gilde. Voor Jan Pijnappel van 1981 tot 1988 en voor Hans Dobbe van 1983 tot 1988.

Peter Sturkenboom nam vorig jaar mei al afscheid als secretaris.

Ook werd Gerda nog eens in het zonnetje gezet met een door haar zeer enthousiast ontvangen kado; zij kreeg namens het oude en het nieuwe bestuur een borduurwerk overhandigd dat (het kon natuurlijk niet anders) het embleem van ons gilde voor gaat stellen met de juiste kleuren borduurgaren. Daarbij zat ook een houten lijst met inscriptieplaatje met de voor haar treffende tekst: 'het A.K.G., mijn Gilde'.

Jan Pijnappel, Peter Sturkenboom, Hans Dobbe en Gerda Leemburg: bedankt.

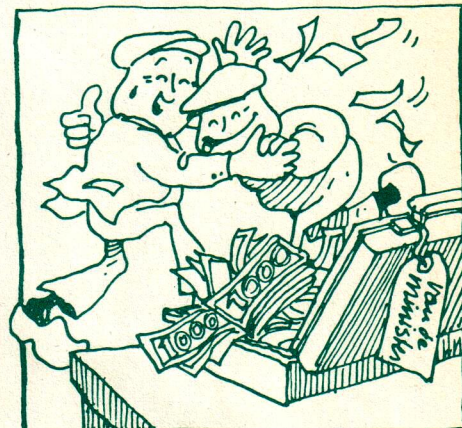
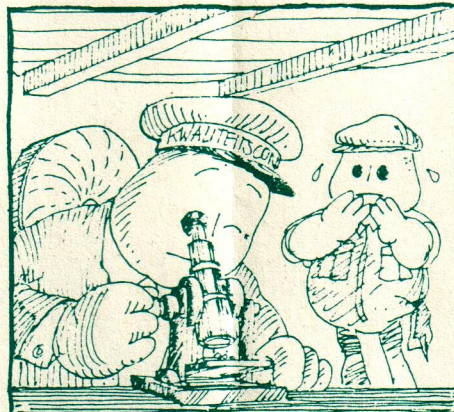
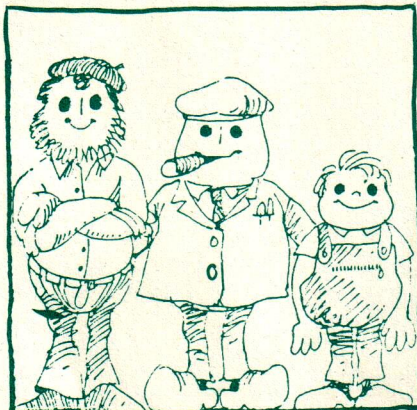
TO THE MILLS

Onze vierde dag in Engeland beginnen we met een rit naar het noorden. In het vlakke land, waar we al enkele malen door zijn gereden, weet James Waterfield een zeer hoge molenromp te staan, die van binnen nog compleet is. De Engelsen zeggen in zo'n geval: "with all the machinery in it". Inderdaad, in het plaatsje Moulton stoppen we bij een molen die zo'n beetje de hoogte heeft van een "Rijn en zon" in Utrecht. We worden opgewacht door een, wat grootte betreft, goed bij zijn molen passende molenaar. De vriendelijke man laat ons, na een zolder mee omhoog te zijn gelopen, verder rustig onze gang gaan.

vervolg pag. 7.

Financieel jaarverslag van 1987:

BATEN			LASTEN		
	1986	1987		1986	1987
Vaste deeln.bijdrage	f 5.850,-	f 6.365,-	Van Haver Tot Gort	f 14.601,-	f 10.516,-
Omzetafh. bijdrage	11.900,-	15.792,-	Secretariaat + bestuur	8.140,-	7.381,-
Donaties	7.435,-	5.388,-	Deelnemers	259,-	
Subsidie FAOM			Public Relations	2.058,-	31.244,-
Subsidie WVC	2.000,-	2.000,-	Kosten lustrum	29.253,-	
Rente giro	265,-		Benelux Merkenbureau	533,-	
Advertenties H.H.T.G.	810,-	890,-	Contributies	145,-	
Onkostenvergoedingen	26.104,-	32.480,-	Primus clichékosten	360,-	
Bonus	1.750,-		Reservefonds lab.		6.000,-
Giften bedr. (lustrum)	950,-		Kwaliteitscontrole		5.706,-
Diversen	495,-		Diversen	104,-	2.604,-
Verlies		536,-	Winst	2.106,-	
	<u>57.559,-</u>	<u>63.451,-</u>		<u>57.559,-</u>	<u>63.451,-</u>

Jaarverslag van 1987

Jan Houdijk schreef in het jan./febr.-nummer van 1987: "Dat wij, als molenaars, maar gezond mogen blijven op persoonlijk en zakelijk gebied, samen met een straffe zuidwesten wind."

Nu, die wind kregen we in 1987. Voor de zoonabbidders een bar slecht jaar, maar voor ons, op enkele windstille dagen in september na, een zeer winderig jaar.

En de zakelijke gezondheid, die Jan Houdijk ons wenste is, als je de enquêteformulieren van 1987 op een rij zet, ook uitgekomen. Er was in 1987 een gezamenlijke omzetstijging van bijna 30%... Zover ik weet is het de persoonlijke gezondheid ook goed gegaan. Er zijn een aantal molenaarskinderen geboren. Echter een groot verlies is onze collega en algemeen bestuurslid Johannes Omvlee, die op 13 april 1987 is overleden.

Aantal deelnemers

De omzetstijging van bijna 30% binnen het A.K.G. is duidelijk te danken aan omzetvermeerdering van de bestaande aangesloten molenaarsbedrijven, omdat er in 1987 geen molenaarsbedrijven zijn bij gekomen.

In 1987 bleef het aantal deelnemers gelijk: 60.

Aantal embleemgerechtigde molens: 25, met daarop 38 molenaars.

Er kwamen wel twee deelnemers bij, maar er vielen er ook twee af.

In 1987 kwamen wel 3 aanmeldingen binnen van nieuwe molenaarsbedrijven, 11 aanmeldingen voor het gezelschap en 1 aanmelding voor het meesterschap.

Statuten

Met betrekking tot de ballotages zijn in 1987 de statuten van ons gilde enigszins gewijzigd: Een ballotage voor het gezelschap hoeft niet persé meer plaats te vinden als blijkt dat de leerling 2 jaar of 4 jaar part-time in dienst is geweest op een korenmolen en de 'cursus voor de korenmolenaar' heeft gevolgd. Zonder deze bepaling kan een leerling ook gezet worden, echter dan volgt de gewone procedure via een ballotage.

In 1987 is de 'cursus voor de korenmolenaar' door 15 deelnemers gevolgd, waarvan er straks, door het volbrengen van de cursus, 14 een getuigschrift krijgen uitgereikt.

Het bestuur

Binnen het algemeen bestuur zijn in 1987 een aantal wijzigingen opgetreden:

Dhr. Omvlee is overleden.

Dhr. Kloosterman heeft zich, door tijdgebrek, teruggetrokken.

Erbij zijn gekomen: Henk Klein Gunnewick, Gerard Barendse (als adviseur van het gilde van vrijwillig molenaars), Jan Tollenaar (als afgevaardigde van de werkgroep veiligheid, opgezet door de Holl. Molen), Cock den Uyl en Theo v.d. Berg. Adrie Peereboom is i.p.v. adviseur lid geworden van het algemeen bestuur.

Het dagelijks bestuur heeft vorig jaar mei een wisseling meegemaakt in de persoon van secretaris Peter Sturkenboom, waarvoor ondergetekende is teruggekomen.

Op het secretariaat heeft ook een wisseling plaats gehad; voor Gerda is in eerste instantie Truus Nobel in de plaats gekomen, echter door omstandigheden heeft zij ons na enige maanden (begin 1988) weer verlaten. Nel Zoutendijk is nu onze nieuwe secretaresse.

Het laboratorium heeft in 1987 ook weer een zeer druk jaar gehad. Hierdoor is uitbreiding van professionele lab.-apparatuur daarom nodig.

Ook dit jaar zijn er, onder leiding van Jan Houdijk, weer zes goed verzorgde Van Haver Tot Gort's uitgekomen.

Studiemiddag

Twee interessante studie-middagen hebben we in 1987 kunnen bijwonen:

– Op 19 maart vertelde dhr. Meppelink in Maarsbergen over het wel en wee van de Nederlandse baktarwerassen. Weet u het nog?... Harde tarwe, hardkorrelige tarwe en zachte tarwe...

– Op 25 juni gaf het veredelingsbedrijf 'Geertsema Zaden b.v.' een lezing over hun activiteiten op het gebied van nieuwe baktarwe-rassen. Om de discussie in waarde te vergroten leverde iedereen een van tevoren ingevuld enquêteformulier in, over het eigen gebruik van verschillende tarwerassen.

Werkgroep inkoop en keuring

De Werkgroep inkoop en keuring heeft wat het prijsbeleid betreft een rumoerig jaar achter de rug, waarbij het stunten van de supermarkten met het zeer goedkoop en kwalitatief slecht brood, een rol speelden. Ook de nationale bakproef is vorig jaar van start gegaan. De meting van het brood in mm³ is echter voor ons van weinig belang gebleken, daar voor het molenbrood en andere specifieke broodsoorten veel minder naar het volume gekeken wordt.

In de Flevohof is vorig jaar een permanente molententoonstelling ingericht. Deze is opgezet door de Flevohof, in samenwerking met De Hollandse Molen, Het Gilde van Vrijwillig Molenaars en het Ambachtelijk Korenmolenaars-gilde. (Deze tentoonstelling is zeer kort geleden geheel heringericht en officieel geopend). Vele honderdduizenden mensen zullen deze blijvende tentoonstelling gaan bekijken.

WOEB-ers

De WOEB-ers zijn vorig jaar zeer actief geweest.

Tussen 11 en 16 mei, beginnend met molendag, is de WOEB-actie van start gegaan met de slogan "Molenbrood, voor mensen met smaak."

Daarvoor zijn 1500 3-kleuren affiches verspreid met 100.000 stroofolders en een stripverhaal voor het winkelpersoneel.

In september hebben de WOEB-ers een "Tarwe-nieuwe-oogst" actie gehouden. Met een, door Jan Houdijk fantastisch treffende, 4-kleurenposter met informatie-bijsluiters.

Ook hebben de WOEB-ers in 1987 een kalender-poster ontwikkeld, die zo vrolijk en opvallend is, dat deze in vele bakkerijen en winkels ook echt dit gehele jaar zal blijven hangen.

Tegelijkertijd met de kalender is een voor dit jaar (1988) 4-seizoenen-actie opgezet. 4 Kleurige posters die voor meerdere doeleinden zijn te gebruiken.

Op de jaarvergadering 14 mei, vorig jaar, gaf de heer Borgdorff van de Bond van Christelijke Ondernemers in het Bakkersbedrijf, een interessante voordracht over marketing en consumptie-gedrag. Een voordracht waaruit bleek, dat voor ons ambachtelijk molenaars een taak is weggelegd voor de speciale meelsoorten, met hoge toegevoegde waarde. Een taak die alleen met de juiste inzet te volbrengen is.

Op 9 september 1987 bestond het Gilde van Echte Bakkers 20 jaar, wat gevierd werd in 'De Flint' in Amersfoort. Daar waren die dag een vaste groep van ambachtelijk draaiende molenaars duidelijk aanwezig.

Dagje uit

Het dagje uit, vorig jaar september, werd door 42 molenaars en vrouwen bijgewoond. Na een bezoek aan verschillende watermolens, onder leiding van Limburgs molenkenner de heer Ficq, rijdend door het glooiend Limburg, aten wij gezamenlijk, maar toch ook weer verdeeld aan allerlei kleine tafeltjes in een compleet geconserveerde, als restaurant ingerichte, watermolen.

Tot slot

Tot slot wil ik u nog attent maken op de bijzondere ervaring van vijf molenaars op 26 mei vorig jaar. Zij staken Het Kanaal over om aldaar de Engelse molens te bewonderen. Hun ervaringen waren groots, wat ook duidelijk tot uiting kwam en komt in de bijna geëindigde serie in Van Haver Tot Gort "To The Mills".

En om een vervolg te krijgen op deze serie wil ik, als tijdelijk redacteur van Van Haver Tot Gort, deze molenaars een voorstel doen: Als jullie dit jaar, 1988, nu eens, op eigen kosten natuurlijk, naar Portugal zouden gaan om daar een aantal bijzondere molens te bekijken. Ik lever mijn bijdrage nu al, door de titel van de nieuwe serie naar voren te brengen: "Toeto de Molino".

Dames en heren, bedankt.

Marcel Koop

Het blijkt een belangrijke eigenschap te zijn van een aankomend molenaar om zich enthousiast te verdiepen in de oude techniek van het op stenen malen van graan.

Via oudere molenaars, oude boeken en oude molens wordt getracht de vakkennis te ontfutselen, om zo in de traditie van eeuwen thuis te raken, te wortelen en op verder te bouwen.

Sommige zaken worden evenwel met zoveel geheimzinnigheid omgeven, dat de leerling de hoop ontnomen wordt daar ooit nog in verder te komen. Zo verging het Pandsel met het afstellen van vast-werk in een looper, gedurende zijn leerjaren.

Balanceerwerk, in welke gedaante dan ook, werd door de vakmolenaar en molenmaker aangeprezen, alsdat het einde van alle narigheid zou zijn. Hoewel de traditie unieke eigenschappen toekende aan de vaste twee-, drie- en viertaks-rijnen, waren die voor Pandsel in raadselen gehuld.

Een ontdekking

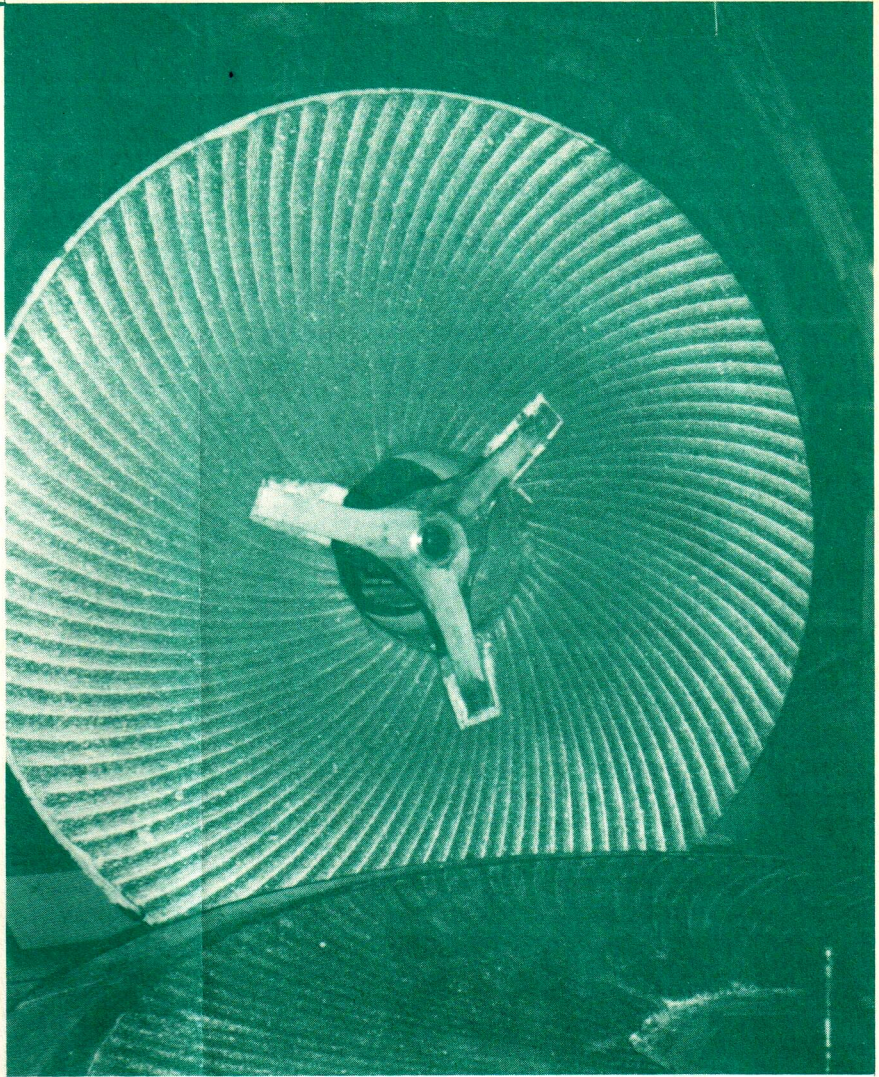
Na slechts enkele jaren, deels wel bijna dag en nacht als leerling-molenaar te hebben gewerkt op een zevental bedrijven, werd hij gevraagd op een stellingmolen in het noordwesten des lands. Deze molen had in dat jaar, 1977, twee koppels zeventiender-kunststenen. Eén was een versleten koppel voerstenen, de ander een nieuw koppel tarwestenen van Rutgers.

Beide koppels hadden Engelse rijnen (binnen- en buitenrijn), maar die van de voersteen was gebroken. In de molen slingerden diverse rijnen; een versleten viertaks, een beugelrijn, enkele kapotte Engelse rijnen en nog wel iets, naar later bleek.

Hoewel de Rutgerssteen het werk goed aan kon, groeide het verlangen het andere koppel ook maalvaardig te maken. Voor die voersteen was het malen definitief voorbij, een stel blauwe stenen zou de flexibiliteit van de maalderij sterk verbeteren, temeer omdat ook de (motor)maalstoel een blauw koppel had.

Een dikke, onevenwichtige looper uit een (Zeeuwse) maalderij bij Borssele kon als ligger dienen, terwijl in het oude stadje Enkhuizen een mooie loopersteen stond. Op het erf van de voormalige standaardmolen stond tegen de muur van de oude maalderij een dikke blauwe 17-der steen, waarin vroeger een drie-tak-rijn had gezeten.

Enige tijd later kreeg Pandsel van een collega-mulder enkele oude "Molenaars" te leen en met grote verbazing trof hij dit berichtje aan:

De, in de steenkraan hangende, blauwe steen met de drie-tak-rijn.

Nieuw licht op vast werk

Een kapotte rijn in de gewichtenbak op de vangbalk bleek dus bij nadere bestudering geen vier-, maar een drie-taks te zijn geweest...

Opwindende zaken voor een jonge mulder, maar daarmee was hij er nog niet. De al eerder genoemde collega ging in die tijd, zo rond 1982, malen op een uit Duitsland afkomstige molen. Deze had vroeger twee, nu nog maar één koppel enorme stenen, mét een drie-taks-rijn. Het ijzerwerk van de tweede steen lag in een hoek, compleet.

Dat was echter nog niet alles, want om de rijn goed te kunnen opstellen in die steen waren er drie gaten dwars door de steen geboord, haaks op het scherpseel, tot in de sleuven van de rijntakken. Met behulp van een drietal zware bouten en moeren die tegen de rijntakken drukten, kon de rijn, als het ware van 'buiten' af worden afgesteld. Duits vernuft, dat een geweldige verbetering betekende, vergeleken met het werken met die ijzere spieën.

"Drie-taks-rijnen"

De heer Dirksen schreef in zijn artikelen over "Constructie van maalgangen" dat de drie-taks-rijnen in ons land niet in gebruik zullen zijn geweest. Welnu, deze rijnen kwamen voor in de windmolen te "W....." (N.H.), die vroeger met vier koppels blauwe stenen was ingericht. Nu is er nog één drie-taks-rijn op het koppel blauwe stenen, maar naar ik meen, is er een balanceerrijn van gemaakt, door in het rijngat een balanceerplaatje te maken, zoals de heer Dirksen dat al beschreef. De andere drie koppels blauwe stenen zijn vervangen door kunststenen en nu voorzien van Engelse balanceerrijnen. De blauwe stenen staan nu nog tegen de molenromp; de drie-taks-rijngaten zitten er nog in. A."

("De Molenaar" 1948, blz. 400).

Vernieuwd vast werk

Het was om meerdere redenen historisch verantwoord om in het nieuw te

vervolg pag. 6.

De drie koppen van de stelbouten, die de loper precies doen afstellen, zijn hier goed te zien.

plaatsen blauwe koppel een drie-taks-rijn te maken.

Produkt-technisch waren er ook voordelen, o.a. gelijkmatige maaldruk en ook bij ver uitgelichte steen, een goed strijkende steen. Het nadeel dat de steen niet kan 'meegeven' wanneer er ineens iets groots onder raakt (bijvoorbeeld een steen of een kogel), is betrekkelijk, omdat er alleen gereinigd graan wordt vermalen.

Het grootste nadeel van vast werk schuilt in de moeilijke afstelling van de loper ten opzichte van de ligger en de bolspil.

Het eerste probleem zou met die 'Duitse' afstelbouten aanmerkelijk eenvoudiger zijn op te lossen. Een perfecte haakse stand van de rijen op de bolspil kan door een bekwaame machinebankwerker op de draaibank worden gerealiseerd, d.m.v. een conische nok met inlegspie op de bolspil en een prima corresponderend conisch gat in de rijen. De ongebruikte 'Duitse' drie-taks-rijn mocht worden geleend om als model te dienen voor het gieten van een nieuwe, en daarna toog de smid aan het werk.

"Zo precies, dat de steen alleen de drukinkt afmaakt..."

Intussen werden de stenen verkerfd en geplaatst en een nieuwe schijfloop op de steenspil gezet met iets meer staven. Dit om van 1:8, op een versnelling van 1:6½ te komen. Op de pasbalk werd een tonnenlager gemonteerd ter vervanging van een verbrande taatspot. In eerste instantie werd de nieuwe rijen precies in het hart van de steen gelegd, maar na enkele maanden malen bleek

een kleine verplaatsing (i.v.m. het niet centraal zitten van het zwaartepunt) toch noodzakelijk. De rijen bleek zo zwaar afgesteld te kunnen worden met de afstelbouten (in combinatie met het kussenblok) dat de bijgehouden draaiende steen van een ertussen gestoken zakkenkaartje, de drukinkt afmaakt...

De ervaringen na ruim anderhalf jaar malen met die nieuwe koppel zijn duidelijk gunstig en voor de toekomst wordt overwogen ook in de andere steen een drie-taks-rijn te plaatsen.

Dit vernieuwde vast-werk hoeft door de huidige technische mogelijkheden niet de oude bezwaren meer te hebben en kan zelfs een vooruitgang betekenen ten opzichte van de Engelse rijen. De kwaliteit van het meel moet zo min mogelijk worden beïnvloed door de gang van de molen. Een door 'alle' omstandigheden goed strijkende steen is daarom van het grootste belang.

Pandsel is de Heere dankbaar voor het goede resultaat van het 'vernieuwde vast werk', de drie-taks-rijn in de blauwe steen.

Omdat voor een collega-mulder een nieuwe drie-taks-rijn gegoten moet worden (naar het 'Duitse' model) is het mogelijk tegelijk meerdere exemplaren te gieten, wanneer ook bij anderé molenaars daarvoor belangstelling bestaat. In het vorige nummer van 'VAN HAVER TOT GORT' heeft u die oproep al kunnen lezen. U kunt zich, bij interesse, in verbinding stellen met A. Pandsel, tel.: 02288-2720/3499.

In het volgende nummer schrijft Pandsel een vervolg op dit artikel met enkele verduidelijkende tekeningen erbij.

A. Pandsel

4e internationale stoomdagen op 13 en 14 aug.

Voor de vierde maal worden aan de Bakkersmolen te Wildert, in België, internationale stoomdagen gehouden. Het is een evenement dat zo langzamerhand niet alleen landelijke maar ook internationale bekendheid heeft gekregen.

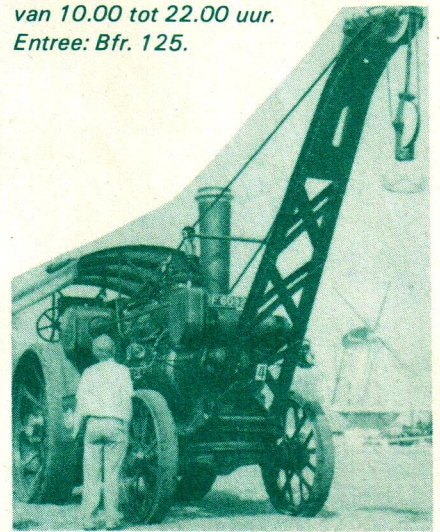
Meer dan 60 stoommachines zullen op 13 en 14 augustus in werking getoond worden, waaronder: stoomlandbouwmachines waarmee gemaaid, geploegd, gedorst, gemalen en de bakkerij aangedreven wordt, dus van graan tot brood met stoom.

Verder zullen er stoomorgels, stoomwalsen, een stoomzagerij, een stoombrandweerauto, een stoommelkerij en een stoomkoffiebranderij te bezichtigen zijn, allemaal in werking.

Natuurlijk zal de molen in werking zijn en is het bakkerijmuseum opengesteld en zal de bakkerij, anno 1900, volledig in werking zijn.

Zaterdag en zondag 13 en 14 augustus van 10.00 tot 22.00 uur.

Entree: Bfr. 125.

Extra abonnementen

Heeft u al extra, goedkopere (namelijk f 10,- per jaar) abonnementen van Van Haver Tot Gort aangevraagd voor uw vaste en geïnteresseerde bakkers en particuliere klanten? U kunt vrijdags bellen naar onze administratrice Nel Zoutendijk op nummer 010-4261291.

'Cursus voor de Korenmolenaar'

De officiële inschrijvingsdatum is al verstreken, maar misschien is er nog plaats voor u. Opgeven bij Gerard Barendse van het Gilde van Vrijwillig Molenaars.

vervolg To the mills van pag. 2.

Om bovenaan te beginnen; de molen heeft nog wel een kap, maar geen as meer. De koning die hier boven nog van hout is, draagt een eveneens houten bonkelaar die voorzien is van een ijzeren onderring voor aandrijving van het sleepwiel van het luiwerk. De houten koning gaat 2 zolders lager net boven het spoorwiel over in ijzer. Het grote spoorwiel bestaat uit een ijzeren borst om de koning, daarop houten armen en daarop weer een zeer hoge ijzeren velg. Hierop staan dan de evenzo zeer hoge (20 cm) en daarom uit 2 delen bestaande kammen. De 3 steenrondels zijn natuurlijk ook zo hoog.

Stoomtraktor

Onder aan de koning zit een tandwiel, vanwaar een ketting de reguleur van de 3 steenkoppels aandrijft. Op de eerste verdieping staat geheel omkast een grote pletter. Tevens kan men van hieruit het grote aangebouwde pakhuis in. Zoals we al vaker gezien hebben, heeft ook deze molen een verhoogde begane grond. Behalve zeer gemakkelijk voor het in- en uitladen krijgt je zo een mooie droge vloer, vooral wanneer je de ruimte eronder ventileert. Bij deze molen bevindt zich in de ruimte onder de vloer een lange liggende as, die aangedreven door een buiten de molen geplaatste poelie via een haakse overbrenging een lange spil kon aandrijven. Het rondsel op deze spil kon dan het spoorwiel aandrijven. Zo kon vroeger een buiten de molen opgestelde stoomtraktor de stenen aandrijven. Omdat op de overgang van ijzer naar hout in de koning een koppeling zit kan het spoorwiel los van de windaandrijving toch zijn werk doen.

The Trader Mill, een 6-wieker

De romp is voorzien van vele vierkante ramen die, zoals meestal in Engeland, allemaal netjes boven elkaar zitten! Zo-doende is de molen heel licht van binnen. Na nog wat met de molenaar gepraat te hebben gaan we een klein stukje verder naar de prachtig vrij liggende molen van Sibsey, genaamd "Trader Mill". Het is een 6-wieker die in

In Engeland kun je kiezen: een 4-, 5- of 6-wieker!

prima staat verkeert. Bijzonder opvallend aan deze molen is het sierlijk gevormde stellinghek en de bevestiging van de vloerbalken in de muur.

Zij zijn nl. met 2 zware bouten aan een in de muur ingelaten metalen plaat bevestigd. Door de balken een stukje van

Dagje uit dit jaar op maandag 26 september

Nadat de Witte Molen in Nijmegen op 17 september officieel zal zijn geopend, zullen wij op maandag 26 september, als start van ons jaarlijks dagje uit, op de Witte Molen ontvangen worden met koffie en koek. Wij worden daar om ± 9.00 uur verwacht.

Paspoorten mee

Om 10.30 uur vertrekken we met eigen vervoer naar de Duitse beltmolen in Donsbrüggen die het Bilau-wieksysteem heeft, met een windroos. Deze molen is twee dagen per week in bedrijf en de molenaars hebben hun opleiding gehad bij dhr. Jochijms.

Dit bezoek aan de Duitse beltmolen duurt ± één uur.

Omdat we dus de grens oversteken is het zeer belangrijk, dat U Uw paspoort of toeristenkaart meeneemt.

Rond 12.00 uur vertrekken we richting Groesbeek, waar we om 12.30 uur te gast zijn bij de fam. Jochijms. Daar krijgen we door de familie en Echte Bakker Jan v.d. Krabbe een broodmaaltijd aangeboden.

Tevens is er natuurlijk gelegenheid om de steeds maar weer fascinerende beltmolen van de fam. Jochijms te bekijken.

Rond 14.00 uur vertrekken we naar brouwerij De Raaf in Heumen. Deze brouwerij heeft ook een klein museum en een proeflokaal. De rondleiding en het proeven van dit bijzondere bier krijgt u aangeboden door het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde.

Wij zullen tussen 14.30 en 16.30 uur in brouwerij De Raaf vertoeven. Ook de molen van Wim Thönissen ligt in het plaatsje Heumen.

Ter afsluiting van de dag is er de mogelijkheid om in het restaurant van het hotel 'De Molenhoek', vlakbij de brouwerij, gezamenlijk te dineren, op eigen rekening.

Daar het voor verschillende programma-onderdelen belangrijk is dat het precieze aantal deelnemers bekend moet zijn, zal u midden augustus een invulformulier toegestuurd worden met de vraag of u wel of niet meegaat. Maar... we verwachten natuurlijk, evenals de voorgaande jaren, ieders komst op 26 september.

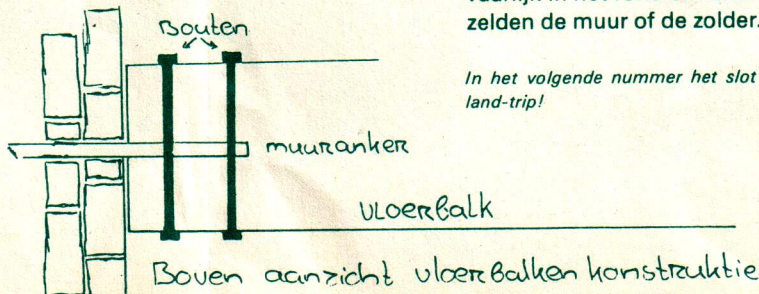
de muur te houden wordt rotting voorkomen.

Zowel in de molen als in de ernaast gelegen schuur zijn op een zeer verzorgde en duidelijke manier allerlei spullen opgesteld om mensen over molens te informeren. Op de verhoogde begane grond van de molen staat b.v. een stuk roede met zelfzwichting op ware grootte. De ijzeren bandvang werkt op het ijzeren bovenwiel, maar gezien het weinige gebruik ervan bij zelfzwichting zal dat wel geen probleem opleveren. Het sleepluiwerk werkt ook hier weer onder tegen de bonkelaar.

Een eindeloze luiketting

Een aparte luitafel hebben we geen enkele keer gezien. De meeste assen en tandwielen alsook de tandkrans van het kruiswerk zijn binnen in de molen gesitueerd. We hebben ook wel gezien dat deze onderdelen zich buiten de molen in weer en wind bevonden. Het hele bedieningsstelsel voor de zelfzwichting is fraai en secuur uitgevoerd. Jammer dat er met de 3 steenkoppels weinig of niets gemalen wordt. Het luien gebeurt in deze molen met een eindeloze ketting met een oog om de zakken aan te bevestigen. Het voordeel hiervan is dat je nooit een ketting omhoog of omlaag hoeft te halen. Er is altijd wel een zijketting in de buurt. Bij de luias, waar die ketting over een kettingwiel lopende een scherpe bocht maakt is het een behoorlijk geweld. De korte zijkettingen slaan door de snelheid ter plekke gevaarlijk in het rond en raken daarbij niet zelden de muur of de zolder.

In het volgende nummer het slot van de Engeland-trip!

Uitreiking certificaten

Op de Algemene Deelnemersvergadering in IJsselstein werden aan de volgende deelnemers certificaten uitgereikt:

Matheus Zuiderwijk, Nicolaas Boekstijn en Pieter v.d. Windt kregen uit handen van voorzitter Marcel Koop het certificaat voor het gezelschap uitgereikt. Zij zijn allen werkzaam op koren-molen De Aeolus te Vlaardingen.

Korenmolen De Hoop in Stiens hoort vanaf mei ook bij het A.K.G. Een fantastische korenmolen met twee gemotiveerde molenaars erop: Gerrit Klijnstra kreeg het certificaat voor het meester-schap en Bas Kalkman voor het gezelschap.

Ook de watermolen De Bovenste Molen in Mechelen hoort nu bij het A.K.G. De molenaar, Henk Kattebelt, kreeg ook het certificaat voor het gezelschap. Sjaak Brassier en Eric Dudink kregen allebei ook het certificaat voor het gezelschap. Evenals Theo v.d. Berg, die met zijn molen De Hoop in Zoetermeer nu ook bij het A.K.G. hoort.

Als laatste in de rij kreeg Maarten Dolman zijn nieuwe certificaat uitgereikt voor zijn goed ingerichte korenmolen De Windotter. Maarten zelf was al als gezelschap bij het A.K.G. aangesloten.

In het volgende nummer:

– Een samenvatting van het middagprogramma van de algemene deelnemersvergadering in IJsselstein, waar twee voordrachten gehouden werden over het reinigen van zaden en granen.

– Een samenvatting van de studiemiddag op maandag 2 mei in Putten, waar jurist dhr. Van Noort-Wieringa een voordracht hield over de veranderende produktaansprakelijkheidswet.

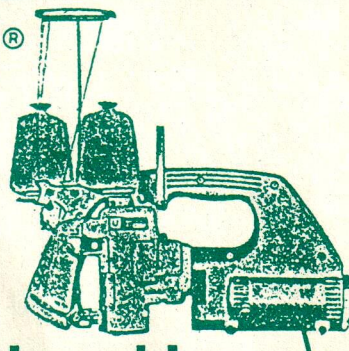
– En reacties over de molensteen met v-vormig scherpsel die als putdeksel is gebruikt.

Kopij:

Kopij voor het volgende nummer van Van Haver Tot Gort uiterlijk voor 1 augustus opsturen, inleveren of doorbellen bij Marcel Koop, Vest 65, 2801 VE Gouda.

Union Special®

Fa. DENA
Postbus 209
8250 AE Dronten
Tel. (03211) 13 11

zakkennaaimachines
onderdelen en garens

PAPIEREN ZAKKEN

voor ambachtelijk gemalen granen uit voorraad leverbaar: afm. 50 x 90 cm., onbedrukt.

Sterk concurrerende prijzen voor het maken van zakken volgens uw opgave van afmeting en druk.

Handelsonderneming
M. de Cort B.V.
Beneluxstraat 10
5061 KE
OISTERWIJK
Telefoon:
04242-83125

Vele soorten hardhout o.a.

AZIJNHOUT GROENHART POKHOUT

AMSTERDAMSCH
FIJNHOUTHANDEL
Minervahavenweg 14
1013 AR Amsterdam
tel. 020-828079

Voor meelzakken
en zakband
naar

Van Randeraad's Zakkenhandel

Zuidzijde 118 a
2411 RW BODEGRAVEN
Telefoon (01726) 16139
's Avonds na 18.00 uur:
telefoon (03488) 614

C.L. ROKVEN bliksembeveiliging - onderhoud inspectie

Voor aanleg, onderhoud en inspectie van de bliksembeveiliging van Uw molens, vraag vrijblijvend informatie aan

C.L. ROKVEN
v. Homberghlaan 14
5491 GN Sint Oedenrode
tel. 04138-74651 tussen 13.00 - 17.00 uur